

ФОАНЕ

п е т р ь

МІНТЕ, ІМЕНЬ ІМІ ЛІТІЯРАТОРЪ.

№. 51 ти 52.

ЖОІ, 20. ДЕКЕМВРІЕ.

1851.

ПАРАДІС БІЛ ПЕРДОТ.

Фрагмент din картеа VII.

(Люкієре.)

Демнеев аїчі філешіт: ші ачеле че-а креат
Възънд към къ тоате-съ віне, дисвіл ел са ад-
мірат.

Астфелів сеара ші адрора, аплъдар' а шесеа зі,
Ші креадівна 'нтраегъ кіар de сіне се вімі.
Креаторів личетеазъ; дись нв къ doap' авеа
Ел певое de репаос; ел зічеа ші се фъчеа:
Дар воі съ се житоркъ дн лъкашвл сея череск,
Съ контътпле de аколо гловл пострв пътътпеск
Ші асть лвте ной креатъ, ил съ вадъ маі кврат
Към с' аратъ 'н перспективъ; ші ачееа че-а креат
De ръспанде 'н фртъседеа ші дн віпътатеа са
Къ идеа са чеа таре че авв de а креа.

Ел се жпълда ла черіврі, ші се авзіа свпънд
Міл de харп-артоніосе, впіверсвла дикътпльд.
Апа, аерв, пътътпла атвічі с'аі дисвфлеіт
(Дар тв дці адвічі амінте, къчі атвічі ле-аі авзіт);
Черівріе към ші тóте стелеле аі ресвнат;
Констелациі, планете, тóте 'н калеа лор аі стат,
Ка с' асквіле ші съ вадъ към ла черіврі се 'пълда
Демнеев къ а са помінь. Тот-одатъ ші къпта:
„— Въ deckideу, въ deckideу, порді етерне, порді
чертепіт!

Въ deckideу ка съ інтр, къ-аі сеі папій Демне-
зеешті,

Креаторів ачел таре че се 'нтуре лъздат
Діпъ че о лвте 'нтраегъ 'н шесе зіле а лвкрат!
Въ deckideу de аквта, въ deckideу dece орі:
Къчі адеце орі лъкашвл челор маі дрепді твріторі
Черчетат ва фі de Domovla Demnezeva чел череск;
Вор фі віне възгді дрепді de оківлі Demnezeesk,
Ші пріп жпцері ва тріміте аколо ергареа са.“

Ачест-фелів къпта кортейділа глоріос кънд се
'пълда:

Еар кввъптул піптуре черіврі (каре ші-аі дескіс
свпънд

Але сале порді de авр), зртв' валеа са трекънд
Дрепт ла каса чеа етернъ, л'аі лві Dymnezev палат;
Ера дрвтул ларг ші весел tot de стеле пресърт:
Tot de стеле ка ачеле каре піптеа стрълческ;
Калеа-ровілор ле штіе, къчі ne дъпса лікгреск;
Калеа-лаптеві ле штіе, къчі din еле 'ші-а фъкът
Бръд жппестрідат de стеле.... ші тв штій, къчі
ле-аі възет.

Дар престе Eden аквта віпвреле се жптіндеа
Ші а-шпінтеа 'птнекаре впіверсвла впіріндеа:
Крепксквіл ділтре віпврे жпотънд ла ръсъріт
Веніа съ апвіде лвтіе към къ піптеа а веніт.
Пре жпалтул съптул твпте, каре есте 'пквніврат
Tot de фліцере ші віпвр, твпте фікс іші петішкіт,
Манте сакръ віnde шеде tot de авна Dymneev,

Аколо вені съ шадъ Фібл лъпгъ Татъ сеъ.
Ла креадівна лвтіе ші ел фвсе певвзт
Лъпгъ Татъ дн tot тіппла кът фъкъ че а фъкът,
Къчі астфелів Ottiіnrezenza аре прівіледів череск.
Дн репавс атвічі Domovla, къ кввъптул Dymnezeesk
Zioa-а шпінтеа а възет'о ші о а сантіфікат,
Пептв къ de ал сея лвкрв атвічі с'а репавсат.
Дись дн тъчере сакръ totвпі нв се търціні;
Харна нв 'пчеть съ лвкре, ліра нв се вімі;
Альвта, ші тімбапл, ші органеле черепіті,
Къ-але лор кірде de авр ші къ корврі жпцереніті,
Nv 'пчеть de a продвчє дылчі акордірі ш' артонії

Ші ачеле маі свіпуре delіріосе телодій.
Сакръл твпте жптре позрі de профуте с'асквіндеа
Къчі тъмъеторі de авр дн tot локвл тъмъеа.
Черівріе п' впіверсвла аі къптат креареа лор,
Лвкрв tot de шесе зіле астфелів а къптат дн кор:
„— Марі съпт лвкрвіле тале, Іхова! пітереа та
Маріпіл п'аре! пічі о тіпте нв те пітє тъсвра:
Нічі о лімъ нв е 'н старе ка съ спве че-аі фъкът.
Мялт маі таре ешті аквта, de кът кънд тв аі възет

Лицерій ціганді че-аспиръці аž воіт а се сквла;
 Ш' атвічі фвіцереле тале аръта търіреа та,
 Лиць е таі таре лвкв de-a креа din ჭичепт
 De кът de a сфърта ачеа че о дат 'а фост фъкт.
 Чіне из квбонте, Dóme, преа-пштерпічіа та?
 Ȣшор фосг'a пентрэ тіне а респінде ш' а сфърта
 Спірітеле апостате, каре те-аž несокотіт;
 Ли консілікірі дешире еле с'аž фост сътєсіт
 А скъдеа а та търіре, ші ли некредінца лор
 А ретраце de ла тіне пре ачеі че те adop.
 Ачел каре се ჭичеаркъ ші вра а те тікшора
 Тот маі твлт адевереште преа-пштерпічіа та;
 Neamічі тъї атвічі ръяа тъї аž meditrat,
 Ш' ачел ръяа с'аžнторс сирие віне, ші твешті маі
 альсадат.

Мъртвіе есте ятмаа аста че се 'нійпіръ,
 Черів апрюшет de порта черівлят, ші се фондъ
 Пре о таре кристалію; ачест черів пемърциіт
 Че се веде de департе тог de стеле 'навадіг;
 Ші предестінат е пітіе пентрэ фіекаре стеа,
 Пе-ал еї глов сеаа тік сеаа таре, къте о ятме
 а авеа.

Литре асте ятмі че тóте віверс 'нкіпвеск
 Се гъсеште ші пътънти, віде ѿмені локвеск;
 Лъкаш въсем каре аре де-ціср-ჭипреціврл сей
 Очеаваа сей чеа пропрія каре чірквъ таре.
 De треі орі феріціді фіе ѿменій de пре пътънти,
 Кърор' Dзтпезеа же дете ал сеј віп ш' ал сеј
 кввнти!

De треі орі феріціді фіе ѿменій ші фіїл лор,
 Каре локвеск цътънти ші пре Domnul ли ador!
 Пре пътънти, пре ане' 'н аер, іа піс Domnul dom-
 ніторі

Ші ле-а зіс се се 'тълшеваскъ ші съї фіе-адораторі!
 De треі орі феріціді фіе дакъ еї ჭші прецвеск
 Ферічреа лор, ші дакъ ли фрептате стървеск!"

Астфелів къпта, ші ли чеіврі алеа віаа ресвъ;
 Астфелів de атвічі зіоа саватвъ се пъсгръ.

Dia віауда репъсатвъ доченте портал
 KONSTANTIN ГЕОРГІЦА.

До Nr. 55 ал Газетей с'аž пвлікат тоартеа
 вътврънглві даскал ли пензіе Константин Георгіца
 — пентрэ сквтареа тінпвлві вітіа не скврт. Чі,
 фіндкъ дъпсва ка доченте сај фъкт пентрэ школя
 din Nъзвъд преа тарітат, ар фі о інгратісдіне
 а п'я коміта кът о тарітат віографідъ, къчі а-

честа а фост татъ крескътіріж ла твлці фії ап на-
 цівней постгре, каріт тоці сунт реквпоскътірі ші
 днінъ торшънг.

Оменітіа сај аша зікънд осъвітеле пласе але
 соціетъцілор отепеншті дніпъ Dzeб пштіа ჭивъдъ-
 торілор аž de a твлціті ферічреа са. Дела ка-
 петеле ჭипоропате, дела пштерпічі пштентвъл, ли
 акърор тъні есте пшсъ сортеа тіліпелор de оа-
 тені, пшпъ ла чеі маі de не бртъ шкрівлері, тре-
 взе съ треакъ пріп тъна дочентвъл, пентрвъ а
 се паште реце, пріпчіп, воерій есте къ пштіндъ,
 ли пшвъцат пічі de квіт. Ли прівінца ჭите-
 лектблъ ჭитрэ пітік ні се дескіліпеште пріпі-
 шорыл сај воерашвіа de квръод пъсквт, de фіїл
 віпгі пшторів de віте с'аž віпгі чершігоріз, ჭър-
 къ ачеста есте ჭивъліт ли френде лепъдате, ші
 челеалт ли въледрі de тътасъ. Тріст აвквз ар
 фі пентрэ оменітіа, кънд ар ліпсі ჭивъдътірі din
 ятме. Глобе de ѿмені асьтінеа съватічілор ші
 тоімелор ли пштістъцілор ші сіахеле челеа пе-
 търциіті але Acieл ші Амерічі ар віплеа пштън-
 тва. Ли съ те ჭиторк ла пропвса тей. До-
 чентеле Константин Георгіца с'аž пъсквт ли 2. Ів-
 пів с'аž 20. Маі 1773 din Matei Георгіца корпо-
 рал ли Ревра, каре фісе ли ресвъл de съкдесін-
 не ли контра Прасії съв Марія Тересіа ші Фріде-
 рік чел Маре ші дніпъ ачеа ჭипонтра тврчілор. Еа
 а авт доі фії, чеі маі таре рошън, каре ли
 фі дес ли ресвъл ჭипонтра тврчілор ші ли тóте
 експедішіпеле франдезе ші полоне, ші не рено-
 сатва маі тік, каре ჭивъдъвд ჭитрепъ къ фра-
 те съё рошън ли школа Nъзвъдлві съв діректо-
 рвл Kstian, каре дніпъ ачеа сај дес протопоп ла
 Тэрда ші протопопа ші вікарія Пара, с'аž жерт-
 фіт тъсемор. Ли аві 1784 ли 22. Ноємврі ла
 дешкідереа ჭинтітвъл, дніпъ мандареа пемър-
 торівілві ჭитрірат Йосіф II. edіфікат ші дотат, фі
 ръпвсатва віза дітре чеі 50 de школарі ші а-
 люті пріпінд ли іпштітвт,*) віде аž ჭивъцат къ
 таре ділінговд, кът фі пшквт de тоці, ші ли 1.
 Мардів 1788 фі denamtіт стражемептер ჭитре а-
 люті — чеі маі таре опбре ჭитре альши — ші

*) Іпштітвъл, каре de віп ап кълдіндвъсъ
 сај дескіс ли пшітіазі къ таре солетнітате. Di-
 minеаца сај фъкт с. ф. літврігів, віде аž фост фа-
 дъ тог шгава, преодітіа ші гръпіцері, маі а-
 лес пшріпділ пріпчілор съчені; дніпъ ачеа фръ
 ჭитрідзіи ли салеле віде съ пшсър патвріле къ
 тоімелор фіекврѣ, ла атвізъл с'аž дат альшилор

препаранте — с'аѣ доченте ажетъторів, каре функціїне а фъкто житр'ю апѣ ті 6 ляпі. Давнь ачеа — за рекомендациіонеа діректора вій Shiedel фз де-поміт 4п 24. Сентемвріе 1789 доченте ажетъторів ла школа порталь фи Брашов, зінде ѿѣ петре-кет п'єпъ фи 2. Апріліе 1792, адікъ фи 2 апѣ ті 4 ляпі (кѣ ачеаста се жідрептъ смінтеала din Газеты). Кѣт с'аѣ цвртат аколо зрагъ атестатуа прі-міт дела діректора din Брашов кз даты: Брашов, фи 2. Апріліе 1792, давнь каре фінд смескріс:

(A. C.) Керп т. п., Діректор рец. школеи сміриме націонале din Брашов. Лідовів Капачі т. п., доченте фи класеа 2а, ті, че заладі до-чепці, с'аѣ цвртат кз чеа таї шаре лаудъ ті та-дьмітре.

Din Брашов жіторкъндєсь ла Нъсъвд ка зл-трейлеа доченте порталь фз таї жітъї п'єс фи ін-помітвт кз 10 ф. ліафъ не ляпі, квартір ші вікт лівер, п'єпъ ла апѣ 1800, кънд късъторіндєсь а е-шіт din інститут афарь. Кѣ че ефект а єсъдат фи школа Nъсъвдлві фи кврс de 39 апї, ті песте tot фи 42 апї ті 7 ляпі (аїч іаръ съ жідреантъ смінтеала din Газетъ зінде с'аѣ п'єс п'ємал 30 апї а сервідівлві) жітрг жівъцареа ті літніареа жіл-тії п'єнгіміт гранідаріе чі тії провіндіале, нз ка-терчепарів, чі ка адвѣтат върват de школъ, п'є-сквт спре ачеаста, дібведенішт ті жідествалареа ті лауде таї шарілор кз tot прілежжа арътатъ ті че е таї кіар п'єтърінітвт п'єтър de дісчінгл ферічіді. — De треї орї фз ретіперат. — Ка-са-ла ачеаста а дат р'згътінтеа фъкътъ п'єтрг до-въндіреа впві адасе персонал ла леафа ляї, каре фз фібрте вінє спріжілітъ тії рекоміндаціа din пар-теа реціментві, преквт аратъ зрътъбреа спрі-сопе: „Даскалъ порталь Гесргіца фи сервіділ ляї de 29 апї, фъръ сперінду de промоціоне с'аѣ ре-тіперациіоне давнь рекврс de 4 орї п'їа дібведеніт-п'їа впі ресълатат тіпнгіторів, фъръ съ се фіе р'з-чітв зеава чеа лаудавіце п'єтрг ачеа —, нз фи-четеазъ а се сакріфіка сервідівлві съд кз totъ ін-тепдівна, шъкар къ есте фібрте асніріт кз гріже de аші дівіа тії хръпі п'єтъріса са фаміліе. Сер-віділ ляї чел жіделвітат тії впі жітрг aderвр фи фаче demn de градіюсъ сокотінцъ, тії фінд

ко пръвнішор впі сервінд ла таїсъ жісвії коло-п'їа кз алді офіцірі, вікарів ші алді опорадіорі; с'аѣ dat фіекърві алвтпк кътє о п'єнгіліцъ кз 2 шесері de арцінт, спре адъчареа амінте. Сът пе-тіріторіа Іосіф II !! — —

ел кз таїтъ фаміліі жітрезіат, din леафа ляї та п'їдіп таїште фібрте пе сміріре песте аста кз зеава сервідівлві жітрезітпм тії впіттаре тараля лаудавіцъ есте фи totъ прівінда впі върват демпі de totъ естімациіонеа тії сокотінца. Дрент ачеа komanda реціментві тії съ жідоенішт п'їтідівна дімсъвлві п'єтрг къпътареа впві adaoc персонал фъкътъ, спріжілітъ а о конкоміта жівітвілві цепе-рал-командо, de одатъ а се тії р'зга кз змілінцъ, de а ісъ жітліні кз градію черереза ляї. —

Нъсъвд, фи 20. Маїв 1816.

Крайтер т. п., колонел.

Adasе персонал преквт чеавъ дімсъ тії спрі-жінісъ реціментві тії і с'аѣ аплаїдат, чі аў demandat фи цеперал-команд реціменто ляї съла реко-тіндеезе фи релациіонеа вітторівлві апѣ спре къ-пътареа ретіперациіонї,*) кареа о тії къпътъ de треї орї. — фи апѣ 1815, дескізъндєссе впі лок de діректор школар фи реціментві гранідарів валахік-іллірік din Банат а конкврс тії ел фінд таре рекоміндаціа тії de кътъ дірекцііонеа din Нъсъвд тії деспре партеа реціментві спре ачела пост діректора; фільс фіндкъ се пофтеа тії къпъште-реа лішбей сървешті къпъта алтъ ачеа кондіціоне, каре извілкълві din рецімент ав фолосіт фоарте твят, р'зтьїнд р'пюсватл юарь ла школа Nъ-съвдлві; п'єтргкъ фи ваз, кънд с'ар фі діс ел фи Бънат, п'єгреніт вінеа впі стрып фи локл ляї, каре пар фі жівітцат кз атъта зеа преквт дімсъ, п'єтргкъ, — давнь кът арътаге дірекцііонеа школар din Nъсъвд пе атъпчі тії съ афла алт indi-vidua avia de доченте фи tot реціментві —; п'єтргкъ ресъблеза кз французій діссеесе пе тої інтелі-цендії de аїч тії п'ємал вісції дочепці ретасеръ ака-съ т. а. т. а.

Май жіколо п'єтрг дескірітатеа дімсълві вор-веште тії рекоміндацііонеа реціментві та апѣ 1831 кънд ел с'аѣ п'єс фи п'єнзіе Сервінд ел фи тагма школастікъ 42 апї і съ къвінеа жітреагъ леафа аввтъ фи активітате тії de п'єнзіе, р'згътін-теа фъкътъ п'єтрг жітреага п'єнзіе ав спріжіліт о реціментві аша: „Kondіtivъ вінъ, таралятате п'єтътать, тії фи 42 апї фи тагма школастікъ ав п'єс сервідів фолосітіорій.“ — фи зрътъ: кърті і с'аѣ аплаїдат жітреага леафа апѣ 180 ф.

*) Adeкъ ка съ таїсъ експонат тії ла архів а чере адасеарі персонале.

жп арціот de пензіоне de кътръ драхта вонсі-
лів велик.

Май не зратъ се лътвъръште зелъл лвъл ші прін
тілле de дісчівлі, карій эдъпадій фінд прін ел къ
пектарівл тъселор жп 42 апі ші аѣ афлат а сеа фе-
річіре ші амлікаре. Мілле зік, къ школа нормалъ
а Нъсьвдвлі репвтітъ жп тогъ патрія фз черче-
тать нв пітма de гръпідърій чі ші дърені, din
Мармаропі, Битарія ші Биковіна, а фаръ de ро-
тилъ ші de побілі зигбрі, армені, сасі, пемді ші
іидеи. Нъшъръла школарійлор свіа песте 200 пъль
ла 300 не апъ. Доченгій ераш de спечіалітъц. Нъпъ
ла апъ 1824 ера 3 класе de атвлчі прін стъ-
ріца ферічівлі вікарій Marian, каре ла апъл а-
чеда жпкънгсе жп локъл лвъл Пацовскі дочене пор-
шал съ фъкъсъ ші ал 4-ле клас. — Dintre дісчи-
влі чеї твлді аї реповсатвлі с'аѣ фъкът 3 маюрі,
17 къпітапі, 20 оверлеїтенанді, 25 съвлеїтенанді,
18 фэрірі, 2 директорі, 5 доченді нормалъ, 12 до-
ченді трівіалъ, 2 вікарії,*) 7 протопопі, 3 профе-
сорі,**) 55 de преодій афаръ de чеї din ударь. Апої
ші пемтърініт пітър de алді върваді жп офіцілрі
таї тілл, прекват стражетештері, къпрапі, фра-
тері ші скріторі, даскалі націонал і саѣ сътєці, кап-
торі ші феді. Мваді пегвдъторі — армені din
Герла — тесеріеші, посесорі ші економі, акърор
пітма Dzev ле штіе. Тоді ачештіа світ фе-
річіді дзіпъ кемареа лор прін пріма Живъцътвръ
прітітъ дела ел. Жись съ нв зіг къ таї аре ко-
мікарі, съвкомікарі, адіспекці ші капчелініт дін-
тре аї съ дісчинвлі. De жисътнат таї есте къ
жп пітъръ din світ къпітапі DD. офіцірі
din реїмент 1-ле романеск, карій аѣ жпвъдат de-
ла апъ 1825 жп інстітутъ Нъсьвдвлі, прекват DD.
Брсъ, Ноак, Стоіан, Ріпопан ші алдій. — —

Бп tопнгмент деміш de адъчереа а мінте ші
реквноштіндъ пітъръ доченді нормалъ ші трівіалъ
аѣ лъсат ферічівл тігъла de „Domnă,“ каре прін
стъріца джинсълі саѣ аплаїдат а се да даскалі-
дор жп реїмент, къ таї пітът съ пітъма „пів-

пъне даскале“ прекват съ тітвлеазе азі жптраклте
локърі, шіде світ роїтвій прості ші пв счів пре-
дці жпвъцътвріе. Възъндвсе адекъ реповсатвл ка-
даскал ші аплаїдат жптпърътеск а се тітвла ка ші
кърчтарій, вісітій ші чістарій „цівілне,“ аѣ ком-
піас о свплікъ жп апъл 1812 ші артъндво ші че-
лораладі доченді Пацовскі ші Dimitrie Anton —
кареле ера ші катехет, тоці аѣ съвсіріко ші ад-
мангато дірекцівні школастіч, кареа апої аѣ екс-
операт тітвіт de „Domnă“ доченділор. Аста аѣ
фолосіт фбрте твлт, къ аѣ дат жптвла ші прео-
ділор, фэрірілор ші стражетештерілор de а се рѣ-
га ка съ се пітіаскъ Domnă, къ таї жпнітте тоці
ера пітма цівілні. — Гъвернъл въръла тітвліе
фіе кът de тарі нв костісеск вані, аѣ аплаїдат
пітъръ тоці світ пітії тітвла de „Domnă“ ші
de атвлчі даскалій, преодій, фэрірі ші стражетеш-
терій съ пітескъ Domnă, ватер дакъ ар авеа ші
съвсістенцій амъсъратъ дзіпъ Domnă, таї злес
даскалій ші преодій, ка съ пв фіе сілітъ Domnă
кътте одать а тврі de фоме.*) La тоці чейлалді
амплюїді лі саѣ търіт сімбріоріа пітма чеї че фак,
не бтні ка съ фіе Domnă, къ посамент, рътъп
даїл зітърій нъпъ ші de вченії съ атарі. (?!) —
Пітъръ ачевіа нв те тір, дакъ доченді din школа
Нъсьвдвлі пітма світ къ ачевіа імітъ ші зел къ-
тръ школе, шіпілі чіаркъ алть пъне, прін зратаре
къ репвтеле ачеві школе скаде; пітълі акът дочен-
дій школеї Нъсьвдвлі ші ачелоралалте трівіале
прін зелъ чел патріотік ші падівнал аѣ съсдіпвт
не лънгъ підіна леафъ файта чеа ввпъ а школе-
лор, каре леаѣ къпітітат лафъ, пітма de ам авеа
казъші ші de ам жпчепе а фі жпдествлаці.

Ачестеа світ терітеле венерабівлівт дочене
Константіп Георгіца пітма не адевър ръзімате,
пічі саѣ скріс чева таї твлт, декът съ квініеа,
каре ші дісчинвлі ші алді карій лі аѣ квіпоскът, пре-
лесне вор апрова. Ел пітъма ка дочене, чі ші
ка татъ къ експліз ввпъ аѣ стрълчігі, дънд філ-
лор едъкацівні дзіпъ пітішъ ввпъ. Бп фіз, Іосіф
Георгіца локотененте жп реїмент граніцарій цер-
тапо-въпъціан ші треї фічіе късъторіе дзіпъ ввпъ

*) De жисътнат къ Marian а фост ші вікарій
ші ші діректорі, 2 вікарі ші 2 директорі тот пітма
3 персоне фак.

**) Реповсажій DD. професорі: Іосіф Поп, Док-
тор, Грігорій Молдавай. D. pedактор ал Газетей
Іаков Маръшан.

*) Ачестеа, de ші акът нв аре валоре жп-
аїтса омпірій, не тътивл жись жп каре саѣ фъ-
кът, авеа аїтъ de твлт меріт, — не кът de таре
се не вагъ 'н сеашъ акът — de чеї лвъ креріс съ-
пътой — асемене деішертъдівні. Ped.

преот, доченте трівіал ші ви аттлюють монтаністік
жълтеск тьртеа сквітніві съх пъріте.*)

Борго Тіха, дн 30. Іюль 1851. Г. Moice.

О КАРТЕ ДЕСПРЕ БОАЛА ВІТЕЛОР.

Артіклъя D. Іліе Мораріш din Фоїа пептр
мінте Nr. 45 деспре „Чітма вітелор“ джі дъ ока-
сіне а траде лазареа а мінте а економілор спре
о къртічікъ попвларе, лякрагъ de фытосла вете-
рініарѣ ал Болгарії D. Слатал, ші din ордінцівініеа
губерніале традвсь de mine рошпеніеа ла фиче-
пітвіл апвлзі ачестві. А фаче ачеаста шъ дідеам-
пъ атъ джіпредіврареа, ка есістінца ачесті кър-
тічеле съ віпъ ла къпопшінца пъвліквіл рошпен-
ск, кът ші тай къ сеамъ, къ пъреріле D. Мора-
ріш деспре „Чітма вітелор“ джі тай със атінса
артіклъ свот, ка тълте алте че с'аў пъвлікат пъ-
нь аквта джі прівінда ачеста. Форте грешіте.

Къртічіка кестіонатъ се пъмешіте: „Попвларе
живъдътвръ деспре профілакса, къпопшінда, ші
трътареа чітмѣ вітелор, ші се дінарте джі на-
тръ пърці, din каре джі чеа din 1-іш аратъ кът
се паште ші лъценіе ачеста епізоотій (боаль)
живъдъніе, че тъсврі авем de а ля, ка съ не
сквітм вітеле de ea; джі а 2-а не аратъ живъ-
щешареа болеї, адекъ симпеле саў сімптомеде,
дніпъ каре съ о къпопшіт; джі а 3-я трътареа с'аў
лекіріеа болеї, не кът ачеста се поте фаче; джі
а 4-а не аратъ ші не дъ повъдърѣ фолосітбрѣ джі
прівінда ачесті епічоотій.

Джі ачеста къртічікъ саў зіс ла фада 37 кът
къ пътіреа ачесті епізоотій пепотрівітъ „Бесъ-
чівіна стомахълвії, саў тай віне а върділор
(върта а 3-я) аў къшніат тълте дасне сімпівіле
ла економі; къй есперінда не аў добедіт афарь
de тόть дідоіала, къткъ вскъчівіна върділор, саў
тай віне а пътремпітвії, че заче джіре фойле
ачесті стомах, пъ е сімптомъ есенціалъ, кът саў
дніпъ пънь аквта, ші се діне ші астъзі de тълці
вітерініарѣ тай сънерфічіалъ, чі е пътії секундарій,
ші се афль ші ла спаінъ, ші ла алте відале але

вітелор; ба фінд къ ачест сим де тълте орі ліп-
сешіте къ тотві ла deckidepea хоітвіл вітей, къ-
зіте de чівітъ, ачейа карі о аў de сим есенціалъ,
пъ вор къпопшіе бола, ші аша се пот толінсі сате
джіпреді, пъпъ съ се арете ачест сим. Че дасне
се пот джіе паште de аічі, пъ ам ліпсъ а deckrie;
еаръ фінд ачеста сімптомъ de фадъ ла deckide-
реа хоітвіл врезней вітє къзіте de алте воале,
том дінеа ветенівіл еї саў тай віне сімпто-
ма ачеаста de чітма вітелор, ші том дікіде фъръ
нічі ви темеї, фъръ пічі о ліпсъ, кътвікъдівіна
кареа de ші пъ не ва къшніа аша тарі дасне, ка
джі касва din тъїш, дар тотві не къшніші ші фаче
ші статвіл кълтвіл зъдарніе. — Съ пъ не фа-
чет ольвірі! Епізоотіа ачеаста есте ліпічібсь,
ші се лъценіе фъръ de тόть дідоіала пътії прип
ліпічівіе саў контагії, каре се поартъ дела о ві-
тє ла алта пътії прип атінцере, че джіе поте фі-
тіжлочітъ саў пътіжлочітъ. Стънд даръ пріпчи-
ніяа ачеста пеклінгі, отъ джі поте пъзі вітеле
сале de отортоареа ачеаста воаль, деакъ ле ва
фері de тіжлочітъ ші пътіжлочітъ атіндере къ ві-
тє толінсіге. Тóте алте сінатврі, повъдъврі, пре-
серватівіе світ флекірі, ба ші кърі болеї ачестіа
есте форте дніпъ, къчі вітеле тай тóте тор саў
де лок саў тай тързіш. Де ачі се веде къ тóть
въпевоіца а фолосі, коінспілор съї къ сінатврі
D. Мораріш джі тай със атінса артіклъ есте грэ-
шіт, къчі е фандат не пріпчин фалс. Де тъ веді
джітрева джіе, віде се афль ачеаста къртічікъ, въ
ръспінд, къ саў тіпъріт къ кълтвіала статвіл пъ-
тії 300 есенциале, каре дасвеа ажансеръ ічі коло
ла вро вомвінъ, еаръ джі тъпії прівате пічі вна;
тревішіа даръ ар чере ка съ о ретіпъріт de пох
джі атъга есенциале, кът съ се похъ лъці джі-
тре рошпіт кът тай таре, ка съ о айке тай тóте
коінспітвіци, дар съ пъ ліпсеаскъ пічі ла ви еко-
номі ви, ві атъга тай пътії, ві кът прецвіа еї
ва фі пътії вреокъдіва крвчірі, адекъ че ва кості-
ci тінаріл ші хъртія.

Сібіїш, 18. Декемвріе 1851. Dr. Vasіch.

ЕДБКАЦІА МІМЕ.ІОР DE ФАМІЛІЙ,
сеаў чівілізаціа пеамвіл ві отенеск прип фетей.

De L. Aimé Martin.

Домпілор, Шърінді! Професор, Діректор,
Преоді ші тоці ші тоате, кърор проведінца в'аї

*) Еар джі пътеле тутврор дісчілілор лії de
тόть пласа джі феріченіте I. M. къ віока реснілать
дніпъ асемене меріте, адікъ: къ теторіи етеріи
дніпъ тортъїт!! — —

жпъркаг не ѹтері преафримбса жпсъ ші жпфрікошата ресопсавілгате а крештері тінерімі!

Сънг къдіва ай de кънд ачеастъ карте жпкоропатъ с'ај традзє ші сај тінріг жп літба ро-тънъ; съпт жпсъ тај твлді аи, декънд ла бър-ваші поштріг чеї віне сімігорі се демітептасе фервітса допінгъ de a ведеа одатъ ші жп літба постъръ тіпъріндссе тај твлтє кърді віне, алесе, прівітіре ла крештереа тінерімі, adikъ а омені-мії; апої іарыш пштърѣ пштай врео треї аи, de кънд ам къпоскаг о дашъ ро-тънъ, кареа чітісе кар-теа ляї Aimé Martín de репешіте орі жп літба францезъ, че zik, о чітісе? жпсса жпш фъкксе дін-тржса зп стъдій, центркъ віна ро-тънъ жп е-дка жпсса ші съпт петіжлочіта са суправітіре не чіпій прівікзі ші прівікзі чеї dedece Dzej; іар кънд жп deckoperi, къ ачеа карте класікъ с'ај традзє ші жп ро-тънешіte de Dn. I. D. Нег-ліч, оїл скінтеінді de вікірі, adaoce: „Ax, Dom-нле, жпі фачі вікірі жпдоітъ, кънд тъ acіgврі зп пштай къ жпі плаче картеа ляї Aimé Martín, чі къ ачеесаш пітіе съ фіе de аічі жпколо къпос-кетъ ші пшбліклаві ро-тънеск.“ — De атвпчі тіам пропве а атвпчі ачеастъ карте ші пріп жврладе, пшптрка съ шіо къштіце фіекаре татъ de фамі-лій. О фатаітате греа воі ка съ жптърій. А-стъгі въ рог лааді жп пштме de віне, репродвчереа тъкар а вртътіре!

**Свіріорі de dedікаціе а авторвзі
кътре D. Ламартін.**

Фіе каре апостол, стръльчітъ тај пріетен, есте кіемат жп тіппзіа съй. Вінд, ел прійтешіте о квретаре din чер, ші трече льсъндо ляїтей жп то-мінтеніре. Асфел, жп шіжлоква пегврілор зпі-версале,*) доктрінеле**) ляї Moisi ші але ляї Христос, веніръ съ ренноеаскъ пеатвя отенеск. Аче-сте доктрінеле, каре се търпінеск жп кврата дра-госте, фесеръ реліціа таїї тале ші тъ аї жпсфлата соціе тале чеї алесе каре вені спре а'ді жп-треці фіїнда. Ка зпой вченік преа-їквіт аи ляї Христос, тоате ді с'ај dat. Daryla de сsc te але-гънат къ тънеліе і зееніті, драгостеа матерпъ щ'а фост ляїтіа, ші драгостеа конжзгалъ***), ре-гъла віеції тале. Елоквінда, поесіа ші реліціа, с'ај сковорът аєспръ'ді ка треї разе черешті, ші

потрівіт ванеї жпвъдътврі а ляї Фепелон, тѣ аї арътат вредник de a фі аєкватат, „жптреввіпштн ворва пштай пшптрв квцетаре, іар квцетареа пш-тai пшптрв адевър ші віртвте.“ Пшаште дар жпнінте, ші фъ ка падійе съ жпцедеагъ лецие шінгії. Мерці, пш прецета, ловеште din жпвъд-тіеа тріввіні прежвдекуціе ші рътъчіріле, ісвоа-ре але твтклор тікълошілор поастре. Жпндачае-ське кодічіле, жпвъптьщаскъе пшраввріле, ре-наскъе реліціа жп адевърата са доктрінъ. Мора-дізеазъ оштіреа пріп жпделетпічіре, церънімеа пріп жпвъдътврі, жпнімеа пріп сімітъпшва ре-ліціос. Сіменштете а добънди о леце decspre edz-кадіа пшблікъ каре съ пш пшіе слава тај сsc de кът словозенія, пічі словозенія тај сsc de кът пріпчінеле, о леце жп сөфършіт потрівіт къ аш-зътінтелье поастре. Десфіїндеазъ вътіле, непоро-чітоаре атът пшптрв пшраввріле попоарелор кът ні пшптрв жплеспіреа віеціріе ші а жпдгстріе-лор. Десфіїндеазъ ровіа ші осжнда de тоарте, ачеасте дбъ пеленізірі але ляїтіа варваре пшстрате жп ляїтіа чівілісать. Отепешіте лецилациіе по-астре жпкъ сълватіче, прекват Фепелон а отеніт жпвъдътвріле теолоціче інтродвкшн жп тръпселе дхвзя Евангеліє. Жп сөфършіт, пшпете тотдеазна, прекват ші пшпз акті, тај сsc de кът формеле гввернелор; топархіе, жпппръціе, репвлікъ, прії-тешіте тотвля, афаръ de деснотіст ші de апархіе. Ші апої че не пасъ de форма політікъ а впії стат, сај de пштеле че i се дъ, дақъ лецеа ляї Dзтп-зей се афаль жп тржпса!

Пріетене, содія та есте жпалтъ, адевъръл есте пе вгзеді, ляїтіа реziче дшпнезеештіле тале къп-тіче, ші ворвеле че ростешті жп адзпріріле по-астре лецилатіве, пё аї жпвъдат а пріві жп тіе пшвілва апъртътор ал дрептврілор попорвзі ші аї отеніріе.

Ей жпсъ, пе кънд тъ ворвепті челор пштер-вічі; т'ам адресат кътре чеї славі. Ам кіемат тштеле de фаміліе сире топадісаціа фаміліе ші а патрієй. Віторвз пеатвялі отенеск се odixнешіте пе аморвз de твтъ: № репнінце ачеастъ пштере. Аша славъ пре кът ді се паре, лякрабеа еї есте пефівіпсь, ші зреітъ а продвче чеа тај таре преафачере каре с'ар фі пштвт прёодатъ ведеа не пштвт.

Штій къ оштіреа ляї Христос с' алкътві din-тр'пштві пштай de кътева фемеї ші de къдіва пе-скарі сърачі: жптр'о зі філіа Mariej тај кіемъ жп ачеастъ арматъ ші пе копії чеї тічі, ші пштай въ

*) Овштешті.

**) Жпвъдътвріле.

***) А жгзлії жпсоціріе.

ачеі пескарі, кв ачеле фетеі ші кв ачеі копілаші, сипсе лаітса.

Люкінънд'ді ачеасть карте, ам пітмаі вп сін-
гир скон, каре есте de a лега ворвеле телі de але
тале, а кылі сльвічіспеа мор кв пітереа та, жде-
ката тіа кв жаідеката та. Войі ка одать съ по-
ть зіче чінєва: Ачестіа ай кіпоскыт аdev'ratеле
евпірі, с'аі жптыліт жп ачеасші кредіндъ, с'аі
ізвіт denaintea ачедіаш Дампенеэ.

Ал тъд пріетен

Л. Aimé Martin.

25. Mai 1840.

(Дн семестрда війгоріз тай тұлғате din Aimé Martin.)

ВАРИЕТЪ II.

Несынпераे ероікъ.

Есте кіпоскыт кв сывордінауда жпфіндашъ пі-
тереа чеа шаі темелікъ а тілітарілор. Ачестіа
есте останшл даторій орвіш а се сипшне. Кв тó-
те ачесте пі' регаль фъръ експедіје, ші несынп-
ерае тілітараібі кареде ай рефузат да Biena а да
Фок асупра попорвліт аднат, ай феріт о катастро-
фъ непревъзгть. Тұнла ера ашегат жи порта пал-
латылай імперіал ші житорс кытры піода San-Mi-
хель ші Констарк, de doby орі се азzi команда; Фок!
дар Фокла вп арта, күчі, не күнд капонірла, кв
фітіла апрысъ, се апропія de tiraе, супра капоні-
рла се пісъ кв пінтса сей ла гира тұнлаіт ші 'п-
недекъндә zice: кв асть ловіре ва адвче перде-
реа попорвліт ші а коронеї. Нытеле ачедіт тілі-
тар ероік есте Полет че с'аі жпскріс жп історіе!

Бп тестамент квріо.

О ладі жлавдіті кареа пі de тұлт тұрі ла
London ай льсат 3000 поет енглez 1000 лів. стер-
лінде (75,000 леі). Клаңза din тестаментта съб
жи ачеасть прівіре есте шотівіт жи үртшто-
рівіл кіп.

„Dominez Cip Edward B..., 1000 лів. стер.,
тұлдымындай деспре бреле челе лімінгітіе але сом-
плілай, кв кареї сипт датобре версірілор сале.“

Он жерпайліст француз adaoде къ: дакъ ачеа-
сті Dómpo' енглez ар афла аічі imitatör, пі ар
авеа декът а се'пкірка жп алеңерек ай de a жп-
пірді дѣрпічіа са посгзъ (de дәпъ торт), фінд
о тұлдіме нептірать de версіфікаторі, проза-
торі, ораторі, кърначі політічі, акърора лақарлі
продукт ісправа тай тұлтор жисефілір етеріче. Ре-

дакторіт трацедійлор тай кв сатъ вор фі жпредін-
даці de ацкпце архі-тіліонарі din партеа хоркы-
торілор реквоскъторі.

Нозе колопій.

Економіа кътпеапъ ші indestrія 3пел үлрі се
жтвртъдеск пі пітмай пріп жптродвчереа de б-
тені гівачі, de машіні de інстрименте ші de про-
дукте позъ, че ші пріп жппптъненіреа ші жптв-
діреа вітегор de соів вп ші а алтор апітаме фо-
лосітбре. Мотре ачесте din 3ртъ Газета, Лойдл
австріак, пропага а житеме жп Европа колонії
де касторі, каріт тръеск не талвріле досіре але різ-
рілор де сълчі үтіріте, ші каріт пі пітмай кв пі
адак пічі о давы, че тай вжартос фак таре фолос,
пептру къ жи о бешікъ че ай ла пытіче, се афъ-
ла 40 лотгрі de матеріа чеа предзбось жп mede-
дініп пітіті касторіт, каре ла зи кастор предз-
бінте пынъ ла 100 галбіні:

КЪНТЕК ПОПЛАРЕ.

De съв революціїна din азза 1848—49.

(3ртмаре.)

VI.

Не dealъ кв стрғврій
Bine Бет кв үнгврій;
Не dialъ кв тъіерап
Bine Іank кв ڈрван.
Үла арвікъ тот din кале,
Цепералій фаг ла вале.
О! арзьте фокла фрікъ,
Кыці тай фачі тв de пемікъ!
О арзьте фокла Стане,
Че тот фачі арпичі ла плане? —
Ласъ'ді тұндра се өчеаскъ,
Къ ear се те обыңаскъ;
Маі апкынъ лапча 'н тұнъ
Ші 'нвінде оастеа пыгынъ!
Къ леліца чеа ізвіті
Стрънде, ваде! деспілетіті
Флорічеле de пе тұнте,
Съ'ді піпъ кіпші пе фрэйті:
Кіпшіцъ de стъжеаре
De флорі ші de earъ таре,
Кіпшіцъ de фінік,
Къ ро танъл е воінік!

V.

Сóре рече чé ай апъс
 Къ Бет Клажéвла ма съпъс
 Къ останай din Бихаръ
 Ши фьгарий din Apdeал.
 Блестъшат се фи порок
 De'mi kade въдига 'н фок!
 Дар порокъл п'аре тъл,
 Фър' п'ичор тий арил пъгъл,
 Ши въдига л' апъкат
 Къ лапчea ма фермекат.
 Съв вълтэр къ пепе лате
 Ax! въдига кът се вате!
 Къ шi Бала портъ фрікъ
 Де ротъпъл кънд дътникъ!

VI.

Фо́й латъ де не ватъ,
 Ши Бет о пъді о датъ;
 Дар стрігъ жи гира таре
 „Не фьши тагъар“ тот къларе!
 Бихареній прости de тінте
 Да ресвоів мерг жпайлте;
 Се ляпташ къ фок фервінте
 Се кокъ ма драчі пълчінте;
 Йар воіній тот стріга:
 № 'ндъръп, из комenda,
 Къ пої цара вом лъса.
 Ши връшаша са 'нгръша!

VII.

Еаръ таре вестезітъ,
 Цара постръ і пъръсітъ! —
 Ка грверій тоампа афаръ
 Ешіръ — сіліці ма царъ. —
 Къді тіе вълпзі фъръ пътере
 Се траг, ва!! кътръ жвиггере;
 Жидиката чеа de съпце
 А варбарзия че 'нвіонде
 Н'аре содъ 'нтре попоре:
 Съте стінде, 'нпънкъ, оторъ.
 Търпава фокъл ма съпце,
 Дар цертий ей поятъ 'н съпце;
 Сомешъл, Крішъл шi Олтъл
 Се 'птрість de торді къ тотъл;
 Мъръшъл къ Сівіелъл

Трісте 'ші траг pe фе́цъ въмъл
 Домпе скапъне de ръвъ:
 De чеl че п'ак Dзтнезеъ!! —

VIII.

Въпъл бате 'н прітъваръ,
 Ресъпареа вінъ амаръ;
 Къ Север армат пъндежче,
 Балінт ма ресвоів гътесче;
 Къді ерої, жи фокъл таре,
 Се арзикъ тоді къларе;
 „Със къ савія ма ляпть,
 Къ de ходї пі тата сънть!“
 Din треj въл стрігъ de одатъ:
 „Да ресвоів ромъл dě зи тать!
 № не темет de голан! —
 Аидеј пентръ троп роман! —
 Стрігъ, aideј! ръгашітъ
 Ши нарада doceditъ.“
 Лівертатеа чеа тагъаръ
 Портъ жигъл веків пріп царъ,
 Кънд ляптеа не а фі тай драгъ
 Еар романій вор съл трагъ.
 Нічі тз літъл пічі дрептате,
 Нічі къді вреад вр'вл віне фрате;
 Крединга постръ къ капъл
 №' с'о пердем дентръ дракъ!
 Глобеле 'ндътнезытъ
 Астғел стрігъ отърите:
 „Dзтнезеъ пі тенди 'н фіре
 De роман вор съ се міре.
 №, №, №, тагъарі п'ом фі,
 Чі роман вом а тръї; —
 №, №, № склавъ, из вом фі! —
 Маї віне тоді вом пері;
 №, №, № оваці, п'ом фі,
 Чі 'н глорів вом тварі!

Лідрептаре din Nr. Газетеј 104. Жи кор.
 дела Фъгъраш чітеніте: Чіанъл таре жи лок de
 Шіпкъл т. La серія 45 жи лок de 10, чіт. 40 de
 сате. La сер. 63 жи лок: DD. інспекторі чіт.: D.
 ін'грестор тілітарій; la серія 66 чіт.: астерпънде.
 Фада 422, сер. 5 чіт. тропъ; la сер. 51 чіт.: D.
 Віотте. Нота р. прівеште ма дорір, текстъл арт.
 десь п'омай ма стареа пресентъ.